

Perera

Pyrus communis L.

Castellà: peral
Anglès: pear tree
Francès: poirier

Família: rosàcies
Gènere: *Pyrus*

Floració: finals de març
Collita dels fruits: de finals de juny a primers de novembre, segons la varietat

conference

blanquilla

max red bartlett

L'arbre

La perera és un arbre caducifoli que, quan creix de manera lliure, pot arribar als 20 m d'alçària. Quan es conrea, en canvi, no sol superar els 3-4 m i adopta estructures molt diverses, amb una capçada plana o en forma de fus i subjectada en un suport. Acostuma a tenir una vida productiva d'uns 20 anys, tot i que no comença a produir fort fins el tercer o quart any. Pot viure fins a 60 anys. Tolerà bé el fred, i a l'hivern pot resistir temperatures de fins a -30°C. A mesura que l'arbre envelleix, el tronc guanya en gruix i l'escorça pren un color grisenc, amb escames o plaques que se'n van desprenent, cosa que li dona un aspecte rugós. Els succeeix el mateix a les branques velles, mentre que la textura de les joves és llisa i d'un color gris més clar.

Les fulles i les flors

Les fulles fan uns 10 cm de llarg, són ovalades, dures i d'un verd fosc brillant per la cara superior. Tenen un pecioll llarg i la vora és llisa o lleugerament dentada. Floreix a finals de març, abans que les

pomes, amb un interval d'uns deu dies entre les varietats més primerenques i les més tardanes. Les flors són de color blanc o lleugerament rosades, s'agrupen en inflorescències i acostumen a tenir cinc pètals, tot i que, en algunes varietats, el nombre és superior.

El fruit

La pera pot ser de mides i colors diversos –verdes, grogues o fins i tot vermelles–, segons les varietats. Els fruits de les més primerenques comencen a madurar a final de juny, mentre que els de les més tardanes, a principi de novembre.

L'ORIGEN I LES VARIETATS

La perera és un arbre originari d'Europa Oriental i l'Àsia Menor, del qual s'han trobat vestigis que daten de fa 3.000 anys. Els romans van millorar i difondre'n el cultiu. Actualment, s'estén des del centre d'Europa i el nord d'Àfrica fins a l'Àsia.

Al món, es conreen una trentena de varietats, però a Catalunya les més habituals són la *conference*, la *blanquilla*, la *llimonera*, l'*ercolini*, la *williams*, la *red bartlett*, la *comtessa*, la *flor d'hivern* i la *castells* o *pera de Sant Joan*.

PERERA A L'HORTA

La perera és l'arbre fruiter més representatiu de l'Horta de Lleida i, juntament amb la pomera i el presseguer, un dels més estesos. La superfície de conreu és d'unes 2.240 hectàrees que produeixen unes 40.000 tones anuals.

A Lleida, les varietats més habituals són la *blanquilla*, la *conference* i la *llimonera*. Malgrat això, encara se'n poden trobar algunes varietats antigues, com la "*pera malacara*", molt gran, boteruda i sucosa, o la "*pera tendral*", petita i dolça, bona per a cuinar amb verdura.

Pomera

Malus x domestica Bork

Castellà: manzano
Anglès: apple tree
Francès: pommier

Família: rosàcies
Gènere: *Malus*

Floració: principis d'abril
Collita dels fruits: de mitjan juliol a finals d'octubre (segons la varietat)

Granny Smith

Golden

Early red one

L'arbre

La pomera és un arbre caducifoli que pot sobrepassar els 12 m d'alçària quan creix de manera lliure, i té una capçada en forma de globus. A les plantacions fruiteres, això no obstant, els arbres són més petits (3-4 m) i presenten formes molt diverses. Resisteix temperatures força baixes.

L'escorça del tronc i les branques gruixudes són grisenques, amb escames que es van desprenent amb els anys, però manté un aspecte relativament llis. Les branques joves tenen l'escorça llisa i d'un color grisenc verdós.

Les fulles i les flors

Les fulles tenen una forma el·líptica i ovalada i la vora serrada, i tenen petits pèls per la cara inferior. Fan entre 5 i 12 cm de longitud i 3 i 6 cm d'amplada. Les flors són blanques o lleugerament rosades, i s'agrupen en una inflorescència formada per 4 o 6 unitats segons les varietats, situada a la punta de les branques petites. Tenen, generalment, cinc pètals.

El fruit

La poma és un fruit arrodonit i de colors diferents segons les varietats, ja que n'hi ha de grogues, verdes i vermelles. Té un peduncle curt, i a l'interior hi ha llavors brillants de color marró fosc.

L'ORIGEN I LES VARIETATS

La pomera és un arbre originari del Caucas i va ser introduïda a la península Ibèrica durant la romanització. *Poma* prové del llatí *pomum*, que significa 'fruit comestible' de l'arbre. Al món, hi ha més de 7.500 varietats de pomes, que s'agrupen en diferents categories, com les golden (delicious, suprema...), les vermelles americanes (*starking*, *red chief*, *early red one*, *oregon*...), les galtes (*royal gala*, *galàxia*...), les *fuji* o les *granny*.

LA POMERA A L'HORTA

La pomera és, juntament amb la perera i el presseguer, un dels arbres fruiters més comuns i estesos a l'Horta. Les varietats més habituals a l'Horta són la *golden*, la *gala* i la *fuji*, de les quals se'n produeixen unes 15.000 tones anuals. La superfície de conreu és d'unes 720 hectàrees.

Carabassa

Cucurbita moschata Duch. i *Cucurbita maxima* Duch.

Castellà: calabaza

Anglès: pumpkin

Francès: courge

Família: cucurbitàcies

Gènere: *Cucurbita*

Collita dels fruits: de juliol a octubre

La planta

Planta herbàcia anual amb una tija reptant que ocupa molt d'espai a l'hort, ja que pot arribar a fer entre 8 i 10 m. Presenta ramificacions ben desenvolupades, que sovint s'esporguen per afavorir el bon creixement dels fruits. És un cultiu que necessita calor per al seu correcte desenvolupament, sobretot a nivell de les arrels, ja que li cal un mínim de 18°C. Per això, no se sembren directament al sòl fins als mesos d'abril a juny i, generalment, es cullen a la tardor.

Les fulles i les flors

Les fulles són grans, lobulades, peludes, verdes i amb la vora arrodonida. Les flors són monoiques (masculines o femenines), grans i grogues, molt atractives per als insectes, que en són els principals responsables de la pol·linització.

Els fruits

Els fruits varien molt en grandària i forma, ja que són des de gairebé rodons fins a ovoides. La pell és llisa i dura i també varia en color. La carabassa és rica en minerals, sobretot potassi, i vitamines.

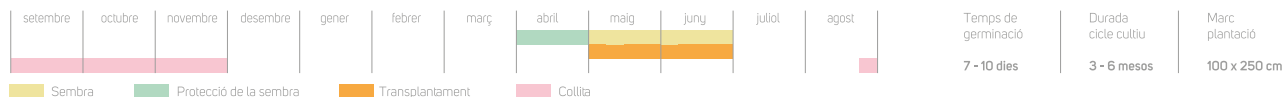
L'ORIGEN

Planta originària d'Amèrica, que es conreava fa més de 8.000 anys. Se n'han trobat restes d'aquesta antiguitat a la costa del Perú. Va ser introduïda a Europa a finals de segle XVI.

N'hi ha un gran nombre de varietats, totes interessants per les possibilitats de conservació i transport dels fruits. Es poden conrear per a l'alimentació humana (farinetes, sopa, cabell d'àngel), per a l'alimentació animal o, fins i tot, per a la decoració.

LA CARBASSA A L'HORTA

A més de les carbasses tradicionals, a l'Horta s'hi cultivava la carbassa vaquera, una carbassa de grans dimensions, de 60-70 kg, de color gris i molt arrugada, que servia per a donar de menjar a les vaques.

Coliflor i Bròcol

Brassica oleracea var. botrytis L. *Brassica oleracea var. italica* L.

Castellà: coliflor
Anglès: cauliflower
Francès: chou-fleur

Família: crucíferes/brassicàcies
Gènere: *Brassica*

Collita: gairebé tot l'any

Bròquil o coliflor

Bròquil tardà

Bròquil llucat

Bròcol

La coliflor

La coliflor, també anomenat bròquil, és una planta anual de la qual es consumeix la inflorescència o pinya abans que hi aparegui la flor. La pinya, de la qual es produeix una única per planta, pot ser de color blanc cremós o verd.

Segons les zones lingüístiques, se'n diu *bròquil* o *coliflor*.

El bròcol

La inflorescència del bròcol no s'ha de confondre amb la del bròquil/coliflor, ja que és de color verd fosc glauc o verd blavós. La planta, de fulles més erectes que les de la coliflor, ocupa menys lloc al camp i es reconeix també pel color verd blavós. Després de la collita de la pinya principal, n'hi poden aparèixer de noves, més petites i irregulars. Per això de vegades se'n diu, erròniament, *bròquil llucat*. El bròquil llucat no és més que una varietat tradicional de bròquil que forma un gran nombre de pinyes petites, totes alhora.

El conreu

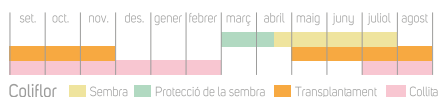
En ambdós casos, primer hi apareix un nombre determinat de fulles, i un cop arriben les condicions de fred que cada varietat necessita comença la formació de la pinya. Els bròquils o coliflors i els bròcols es trasplanten a l'hort quan la plàntula té de 3 a 5 fulles. Es cullen gradualment quan la pinya té la mida adequada i la planta té les primeres fulles, que li serveixen de protecció. És un cultiu que deixa gran quantitat de restes orgàniques al camp, les quals serveixen per millorar els nutrients del sòl i, sobretot, per a desinfectar-lo.

L'ORIGEN

El bròquil o coliflor és una espècie que prové de la col, estesa en tot el món. El bròcol és una espècie originària de l'àrea mediterrània.

EL BRÒQUIL A L'HORTA

Tradicionalment, a l'Horta de Lleida, hi ha hagut tres tipus de bròquils: el bròquil llucat, que fa petits llucs (en lloc d'una pinya central) i és el més primerenc; el bròquil de mig temps, que té pinyeta mitjana i llucs als costats, i el bròquil tardà, que es cull pels voltants de Sant Josep i és de color grogós.

Temps de germinació: 6 dies
Durada cicle cultiu: 3-5 mesos
Marc plantació: 40 x 40 cm

Temps de germinació: 6 dies
Durada cicle cultiu: 3-4 mesos
Marc plantació: 40 x 40 cm